

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Muş Milletvekili

Türkiye'de kadınlar cinsiyete dayalı birçok ayrımcılığa maruz kalmaktadır, işin içine engellilik faktörü girince ayrımcılık kat be kat artmaktadır. Eğitimden, sağlığa, istihdamdan, yöneticiliğe, erişimden ulaşımaya kadar birçok alanda engelli kadınlar engelli erkeklere oranla daha fazla dezavantajlı durumdadır. Engelli kadınların ve kız çocukların özellikle eğitime erişimi önünde engeller oldukça fazladır. Bu nedenle okuryazarlık oranları oldukça düşüktür.

2010 Yılı Engellilerin Sorun ve Beklentileri Araştırması'na göre, kadın engellilerin yüzde 54,9'unun okuryazar olmadığını saptamıştır. Eğitim alanındaki bu dezavantajlı durum engelli kadınların daha fazla toplumsal yaşamdan dışlanmasına ve çalışma hayatına katılımlarını zorlaştırmaktadır. Çalışma yaşamına katılan engellerin oranları düşük olmasına rağmen istihdama katılan engelli kadınlar daha düşük ücretlerle ve niteliksiz işlerde çalıştırılmaktadır. Birleşmiş Milletlerin dünyadaki engelli kadınların sadece 1/4'ü iş yaşamına dâhil olduğunu, iş bulma ihtimalleri ise engelli erkeklerin yarısı kadar olduğunu ifade etmektedir. Engelli kadınlar hem cinsiyete hem de engelliliğe dayalı dezavantajlı konumda oldukları için istedikleri eğitimi alamamakta, istediği alanlarda istidam edilmemekte ve istedikleri mesleği yapamamaktadırlar. Dolayısıyla bugün engelli kadınları yönetici pozisyonunda, karar alma mekanizmalarında, politikada temsil edilmemektedirler.

Öte taraftan sağlık alanında engelli kadınlar, özellikle jinekolojik muayeneler ve kontrollerde ciddi sorunlar yaşamaktadır. Hastanelerde fiziksel engelli kadınlar için özel tasarlanmış jinekolojik sandalyeler bulunmamaktadır. Engelli kadınlar, özellikle cinsel sağlık ve üreme sağlığı, aile planlaması söz konusu olduğunda da yok sayılmaktadır. Bu tür konularla ilgili hazırlanan materyaller, broşürler ve üretilen hizmetler engelli kadınları da içerecek şekilde düşünüldüğü tasarlanmamaktadır. Engelli kadınların özel hayat ve aile hayatını da görmeyen bir sağlık hizmeti verilmektedir.

Engelli kadınların çoklu ayrımcılığa uğramasından hareketle, Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesi: "Taraflar Devletler engelli kadınlar ile kız çocuklarının çok yönlü ayrımcılığa maruz kalmakta olduğunu kabul eder ve bu bakımdan onların tüm insan hak ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit koşullarda yararlanmalarını sağlamaya yönelik tedbirleri alır" maddesi ile engelli kadınların temel hakları güvence altına almıştır. Türkiye'nin de taraf olduğu Engelli Hakları Sözleşmesi tam ve eksiksiz uyulması bu doğrultuda insan hak ve özgürlükler temelinde politikalar üretmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda

1. Bakanlığınızın Türkiye'deki engelli kadınların sayısının tespiti ile ilgili bir çalışması var mıdır? Varsa Türkiye'de engelli kadın sayısı ne kadardır?
2. Engelli kadınların ve kız çocukların okullaşma oranı nedir? İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite ve üstü eğitim dağılımı ne şekildedir?
3. Engelli kadınların çalışma hayatına katılım oranı nedir? Engelli kadınların kaç memur kaç işçi statüsünde istihdam edilmektedir?
4. Kamuda ve özel sektörde çalışan engelli kadınların sayısı ne kadardır? Bunlardan kaç yönetici kaç işçi/ memur konumundadır?
5. Engelli kadınların daha fazla iş yaşamına katılımı sağlamak için Bakanlığınızın pozitif ayrımcılık adına bir çalışması var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

6. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 4857 Sayılı İş Kanununda engelli memur ve işçi kotasına ek olarak engelli kadınlar için pozitif ayrımcılık kotası koymayı düşünüyor musunuz?
7. Engelli kadınlara yönelik şiddet, cinsel istismar, cinayet, intihar gibi veriler var mıdır? Varsa bunların oranları nedir?
8. Engelli kadınların toplumsal ve iş yaşamına bağımsız ve etkin katılımını sağlamak için bakanlığınızın projeleri var mıdır? Varsa bunlar nelerdir? Bu projelerin kaç hayata geçirilmiş ve nasıl sonuçlanmıştı?
9. Korona virüse yakalanan engelli kadın var mıdır? Varsa kaç kişidir? Yaşı ve engellilik durumu nedir?
10. Korona virüs salgınından yaşamını yitiren engelli kadın var mıdır? Varsa kaç kişidir? Yaş, engellilik durumu ve illere göre dağılımı ne şekildedir?
11. Engelli kadınların özellikle cinsel sağlık, üreme sağlığı ve aile planlamasına ilişkin sağlık hizmetinde karşılaştığı sorunların giderilmesi için Sağlık Bakanlığı ile işbirliği içinde bir çalışma yürütmeyi düşünüyor musunuz?